

eligitur, ut *capite constituto, schismatis tollatur occasio* ». Et integer textus S. Cypriani est: « Hoc erant utique et caeteri Apostoli quid fuit Petrus, pari consortio praediti et honoris et potestatis. Sed *exordium ab unitate proficiscitur, ut Ecclesia una monstretur* ». Quod praecclare his verbis declarat: « Loquitur Dominus ad Petrum: Ego dico tibi, inquit, quia tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferorum non vincent eam: tibi dabo claves regni coelorum, etc. Et post resurrectionem suam dicit: pasce oves meas. *Super illum unum aedificat Ecclesiam suam, et illi pascendas mandat oves suas*. Et quamvis Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat et dicat: sicut misit me Pater, et ego mitto vos; accipite Spiritum Sanctum, etc.: tamen *ut unitatem manifestaret, unitatis eiusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit* ». Sequuntur verba obiecta; et deinde prosequitur S. Doctor: « Ecclesia una est quae in multitudinem latius incremento foecunditatis extenditur; quomodo solis multi radii, sed lumen unum, et rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum; et cum de fonte uno rivi plurimi diffluent, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiae largitate, unitas tamen servatur in origine. A velle radium solis a corpore, divisionem lucis unitas non capit. A fonte praecide rivum, praecisus arescit. Sic et Ecclesia, etc. » — Haec quidem plenissime solvunt difficultatem propositam.

888. *Dices II.*: — 1) Petrus (Act. XI.) rationem reddidit excursionis susceptae ad Gentiles edocendos: id autem non fit, nisi respectu superioris aut aequalis. — 2) Imo (Act. VIII) a fratribus ad Samaritanos confirmandos mittitur: qui autem ab alio mittitur non est eo superior. Ergo Petrus non est caeteris Apostolis superior.

Resp. ad 1um: Petrus ationem reddidit susceptae ad gentiles excursionis, ex pari cum caeteris conditione, neg.; ex prudenti oeconomia, qua praesertim in illis rerum exordiis uti par erat, conc. Sane utrave ratione potest id fieri; altera vero et non prima ratione in casu id factum esse, satis imprimis ostendunt quae de Petri praeeminentia iam dicta sunt. Sed praeterea, uti ex obiecto textu (Act. XI. 2.) patet, non ipsi Apostoli difficultatem

moverunt ob gentiles in fide eductos, sed illi « qui erant ex circumcisione » seu iudaizantes: num dicitur Petrus inferior non modo reliquis Apostolis, sed ipsis iudaizantibus?

Resp. ad 2um: Missus est Petrus cum Joanne Samariam, missione *auctorativa, neg.*; *exhortatoria* et meri consilii vel suasionis, conc. Certum est quod etiam inferiores possunt hortari superiorem eique consulere ut aliquid agat, quo in casu consulendo eum mitterent: ita (Jo. XXII. 13-14.) Phinees et principes tribuum missi sunt ab Israelitis ad Rubenitas, qui ad idolatriam defecerant; Paulus et Barnabas missi sunt ab Antiochenis ad consulendos Apostolos (Act. XV. 2.); Petrus et Joannes Samariam ire compulsi sunt. Id vero quin minuat, commendat potius praeeminentiam S. Petri: cum enim ageretur de re magni momenti, de compescendis nempe praestigiis Simonis Magi, maxime expedire visum fuit, ipsum Apostolorum principem cum Joanne discipulo praedilecto, illi opponere.

889. *Dices III.*: Dicitur (I. Cor. XII. 28.): « Quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, etc. ». Unde: S. Paulus primo loco recenset eos, qui munere supremo, excellentissimo potiti sunt. Atque Apostolos primo recenset, quin ullam mentionem faciat de Primatu. Ergo.

Resp. — 1) Apostolus hic recenset munera ecclesiastica *quatenus in iis praecipue relucent charismata S. Sancti; non quatenus ad hierarchiam pertinent*; hinc ad eius scopum minime pertinebat vel omnes gradus vel primum hieraticum gradum distincte referre. Id patet — a) ex toto contextu; nam ab initio c. XII. usque ad XIV., exceptis quae pulcherrime disserit de caritate c. XIII., Apostolus hanc materiam de charismatibus versat — b) ex ipso textu obiecto; in eo enim plura enumerat, quae diversa omnino sunt a iurisdictione, nempe prophetas, virtutes, gratias, curationem, etc.

Resp. — 2) Dato etiam quod Apostolus voluerit hierarchiam recensere, et quidem secundum ordinem praeeminentiae, recte Apostolos primo loco posuit: quia primum gradum Apostoli obtinuerunt, etsi inter eos unus fuit primus omnium, Apostolus Apostolorum. Revera Primatus est veluti supremus Apostolatus gradus.

Distincte igitur non recensuit Apostolus Primatum, sed neque illum negavit; ea fere ratione, qua Conc. Trid. docuit hierarchiam ecclesiasticam constare Episcopis, Presbyteris et Diaconis; quin tamen inferri inde possit, quod ex mente Conc. non sit primus inter Episcopos, qui sit Episcopus Episcorum.

890. *Dices IV.*: Videtur saltem Paulus aequalis Petro. Nam — 1) Paulus per antonomasiam vocatur Apostolus: quod videtur innuere, eum fuisse Principem Apostolorum. — 2) Ipse se aequiparat Petro; scribens ad Gal. (II. 7. et 8.) ait: « Creditum est mihi Evangelium praeputii, sicut et Petro circumisionis, qui enim operatus est Petro in Apostolatum circumisionis, operatus est et mihi inter gentes ». — 3) Idem dicit (ibid. vers. 5.): « Se neque ad horam cessisse subiectione »; et (vers. 11.): « Cephae in faciem restitisse ».

Resp. ad 1um: Paulus vocatur per antonomasiam Apostolus praecellentia potestatis, *neg.*; praecellentia operis, *conc.* Id iam probe adverterat Augustinus, qui (l. 3. ad Bonif. c. 3.) ita seribit: « Apostolus cum dicitur, si non exprimatur quis Apostolus, non intelligitur nisi Paulus; quia pluribus epistolis est notior, et plus omnibus laboravit ».

Ad. 2um: Paulus aequiparat se Petro, *quoad destinationem* primariam ac specialem praedicationis, *conc.*; *quoad auctoritatem* et Apostolici officii primatum, *neg.* Hinc S. Hieronymus (in h. 1.) scribit quod Petrus et Paulus « partiti sunt non potestatem, sed opera », quatenus uni Judaeorum, alteri gentilium conversio fuerit specialiter commissa. Caeterum ex Apost. Actis aperte liquet Iudeis etiam Paulum, sicut Gentibus etiam Petrum praedicasse.

Ad 3um: Dicit quidem Apostolus, se non cessisse subiectione; at loquitur de « subintroductis falsis fratribus », ut libet ex v. *praec.*, quibus solum, et non Petro non cessit neque ad horam. Quod autem Paulus Petrum reprehenderit, id fecit non ex auctoritate, sed ex caritate, secundum quam etiam inferiores resistere quandoque possunt superioribus. Unde Patres, ut vidimus (n. 877.), aperte dicunt in hoc casu superiorem reprehensum fuisse ab inferiore. Omittimus autem opinionem eorum, qui censem Cepham, de quo hic agitur, alium esse a Simone Petro; id enim non satis probatur, et videtur esse contra communiorum Patrum senten-

tiam. Addi potest, hanc ipsam reprehensionem Pauli confirmare potius Petri Primatum. De qua enim re agebatur? Petrus verbis et exemplo docuerat non esse judaice vivendum; at ex quadam oeconomia prudentiae et caritatis erga conversos Judaeos, ne ipsis scandalum crearet, quandoque se subtraxit a gentibus, nec cum illis manducavit. At Paulus timuit potius ne haec Petri agendi ratio crearet scandalum, quatenus alii, Petri exemplo, inducerentur ad judaizandum. Unde advertit S. Jo. Chrys.: « si quispiam alias Petrus fuisset, non tantum valueret eius mutatio, ut ceteros etiam Judaeos attraheret. Neque enim adhortatus est, neque consuluit, sed tantum subtrahebat et segregabat se; atque illa subtractio et segregatio ceteros omnes discipulos attrahere potuit propter personae dignitatem ».

891. *Dices V.*: Apostolus in eadem epistola ad Galatas videtur aperte excludere omnem sui superiorem. Nam (II. 6. 9.) scribit: « Ab iis autem qui videbantur esse aliquid, quales aliquando fuerint nihil mea interest... mihi enim qui videbantur esse aliquid nihil contulerunt... Et cum cognovissent gratiam, quae data est mihi, Jacobus, et Cephas, et Joannes, qui videbantur columnae esse, dexteras dederunt mihi, et Barnabae societatis ».

Respondetur. Si prae oculis habeatur generalis scopus Apostoli in hac Ep. ad Galatas, haud difficilis erit explanatio verborum, quae ex illa obiiciuntur. Certe scopus Apostoli non erat ostendere se nullum habere superiorem, et nec Petro subiici *quoad Ecclesiae regimen*: id enim nec ullo modo enunciat Paulus, nec colligitur ex controversia, quam cum Galatis habebat. Scopus Apostoli erat ostendere, evangelium suum esse aequum divinum ac illud Jacobi, Cephae et Joannis, illudque simul cum Apostolatu immediate se accepisse a Christo, non secus ac illi. Pseudoapostoli enim, ut minuerent Pauli auctoritatem, dictabant, Petrum, Jacobum et Joannem fuisse doctos ab ipso Domino, a quo et missionem acceperant; Paulum e contra esse hominum discipulum, atque ab hominibus missum: ex quo inferebant, Pauli evangelium non esse tanti faciendum, quanti Evangelium aliorum. Hinc est quod epistolam suam exorditur Apostolus, dicens: « Paulus Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, etc. ». Quibus praemissis facile intelligitur, Paulum negare se evangelium aut

Apostolatum accepisse ab hominibus, neque ab illis qui videbantur columnae esse; affirmare, illos qui videbantur columnae esse non contulisse ipsi potestatem praedicandi evangelium, neque communicasse ipsi evangelium; siquidem haec acceperat immediate a Christo; quod autem dicit « quales aliquando fuerint, nihil mea interest » importat, se agnoscere illos esse columnas, quamvis antea fuerint idiotae et pescatores; sufficit cognoscere quales a Christo constituti fuerint: nihilominus, se nihil ab ipsis accepisse. Quisque ergo videt, hic nullatenus agi de aequalitate cum Petro quoad regimen Ecclesiae, quatenus denegetur Petri Primatus: reliqui enim Apostoli acceperant etiam immediate a Christo Apostolatum et evangelium, et tamen subiiciebantur Petro.

892. *Dices VI.*: — 1) Ipsi Romani Pontifices in suis constitutionibus saepius decernunt et definiunt « auctoritate beatorum Apostolorum Petri et Pauli » — 2) Imo in sigillis diplomatum Pontificiorum exprimuntur etiam imagines utriusque Apostoli, et quidem Paulus plerumque dexteram obtinet.

Resp. ad 1um: Romani Pontifices definiunt ex auctoritate Petri et Pauli, quatenus utriusque auctoritatem invocant, *conc.*; quatenus utrique parem auctoritatem adscribunt, *neg.* Profecto Rom. Pontifices omnium Apostolorum auctoritatem invocare possent; cum enim obtineant totam auctoritatem Petri, eo ipso totam possident auctoritatem totius collegii apostolici. Specialem tamen mentionem Pauli faciunt, quia ipse cum Petro Romanae Ecclesiae fundandae adlaboravit, ipse et Petrus Romae ultimum claustrum diem, atque coronam martyrii adepti sunt. Sunt ergo ambo tum Romani Pontificis, tum Romanae Sedis patroni speciales.

Ad 2um: Eadem ratione effigies utriusque Apostoli exprimitur in sigillis diplomatum. Reversa cathedra et potestas Coadiutoris una eademque est cum potestate Ordinarii et Pastoris, cui tamen ille subest; in annulo tamen Piscatoris, quo Brevia signantur Apostolica, unius Petri imago inventitur. Notum est autem, dexteram non semper et ubique habitam esse honoratiorem: in Conc. Chalcedonensi, Dioscorus mox damnandus dexteram tenebat, Legati Pontificii sinistram; et saepe mos fuit ut senior et honoratior ad laevam esset, iunior vero dexterum ipsi latus tegeret. Cf. de hac

re S. Petrum Damianum, et D. Thomam (lect. 2. ad c. l. ep. ad Gal.); sed praesertim vide quae habet Bellarminus (de Rom. Pont. l. 1. c. 27.).

§ VII.

**Primatus immediate et non mediante Ecclesia
Petro promissus fuit atque collatus.**

893. Postrema haec pars thesis facile etiam demonstratur rekolendo argumenta iam data. Sane

I. In allatis testimonii (Matth. XXVI.; et Jo. XXI.) nullum vestigium deprehenditur, quo significetur *non de Petro, sed de Ecclesia immediate et directe verba Christi esse intelligenda*. Consideravimus enim verba, quibus promissio et collatio Primatus continetur, tum in seipsis, tum in eorum nexu cum antecedentibus ac consequentibus in contextu; et vidimus, secundum omnes respectus, orationem Christi promittentis aut conferentis Primatum ita ad Petrum dirigi, ut nullatenus possint ad aliud subiectum detorqueri. Unum saltem ad exemplum revocemus in mentem. Christus dixit Petro: « Ego tibi dabo claves: Ego », inquit, dabo, non « Ecclesia » dabit; « Tibi » dabo, non « Ecclesiae » dabo. In sententia tamen, quam hic impugnamus, non Christus, sed Ecclesia dedisset claves Petro, et Christus non Petro, sed Ecclesiae illas dedisset. Unde cum Christus Petro dederit claves, Petro immediate consequenter dixit: tu ipse poteris solvere et ligare in terris quidquid solvi potest aut ligari in ordine spirituali. Quibus loquendi formulis nihil clarius ad rem nostram desiderari potest: si enim ipsimet adversarii debuissent ponere in ore Christi sententiam quam nos tuemur; non alia verba potuissent suggerere, quam quae iam a Christo fuerunt adhibita.

894. II. Multa e contra sunt in illis testimonii, quae apertissime obstant Richeriana interpretationi. Nam — 1) in textu Matthaei, Ecclesia fundanda dicitur super petram; si ergo haec petra esset immediate Ecclesia, consequens esset, Ecclesiam aedificandam esse super Ecclesiam, seu super seipsam: quo nihil absurdius fingi potest — 2) Similiter portae inferi non praevaliturae dicuntur